

ỦY BAN NHÂN DÂN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
SỞ XÂY DỰNG

HƯỚNG DẪN LỰA CHỌN & TRỒNG CÂY XANH ĐƯỜNG PHỐ TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

— Năm 2022 —

Lời nói đầu

Cây xanh đường phố có vai trò hình thành cảnh quan đô thị, thanh lọc không khí, tạo bóng mát, giảm nhiệt độ cục bộ và giảm tiếng ồn. Ngoài ra, cây xanh còn góp phần gìn giữ giá trị lịch sử, văn hóa của đô thị và tôn tạo mỹ quan, kiến trúc cho công trình.

Thành phố Hồ Chí Minh là một trong những địa phương có tốc độ đô thị hóa cao. Để đảm bảo cân bằng trong phát triển đô thị, Thành phố đề ra những chỉ tiêu, giải pháp cụ thể để phát triển hệ thống cây xanh đường phố giai đoạn 2020–2030; trong đó, giai đoạn 2020–2025 đặt ra chỉ tiêu trồng mới và cải tạo 30.000 cây xanh và mong muốn phát triển cây xanh đường phố bền vững: giảm thiểu rủi ro, phong phú về loài, đa dạng cảnh quan, bảo tồn các cá thể, quần thể có giá trị và thích ứng với điều kiện hạ tầng của thành phố.

Do đó, Sở Xây dựng biên soạn “Hướng dẫn lựa chọn và kỹ thuật trồng cây xanh đường phố” nhằm mục đích hướng dẫn các tổ chức, cá nhân trên địa bàn thành phố đang hoạt động trong lĩnh vực cây xanh đô thị “lựa chọn đúng loài cây cho đúng vị trí” và trồng cây đúng kỹ thuật theo mục tiêu và chỉ tiêu đã đề ra.

Bộ tài liệu này phù hợp theo các quy định hiện hành và tham khảo có chọn lọc một số hướng dẫn kỹ thuật chuyên ngành của các quốc gia phát triển về cây xanh đô thị nhưng phù hợp để áp dụng với điều kiện hiện nay trên địa bàn thành phố.

Nội dung chính của bộ tài liệu Hướng dẫn bao gồm 2 phần:

- Hướng dẫn xây dựng phương án trồng cây.
- Hướng dẫn kỹ thuật trồng cây.

SỞ XÂY DỰNG

MỤC LỤC

A. XÂY DỰNG PHƯƠNG ÁN TRỒNG CÂY XANH 7

I. Xác định mục tiêu thực hiện

II. Khảo sát và thu thập thông tin

III. Xác định, lựa chọn loài cây trồng

1. Xác định số lượng loài
2. Xác định kích cỡ cây
3. Xác định dáng cây, tán cây
4. Xác định sự phù hợp với điều kiện tự nhiên và cảnh quan
5. Xác định nguồn cung cấp cây
6. Xác định loài cây

IV. Xây dựng phương án trồng cây

1. Bố trí cây xanh trên mặt bằng
2. Lựa chọn tiêu chuẩn cây trồng
3. Thiết kế ô đất trồng cây
4. Chống giữ cây xanh
5. Xác định nguồn cung cấp cây

B. KỸ THUẬT TRỒNG CÂY XANH 27

I. Tiêu chuẩn cây trồng

II. Thời điểm trồng cây

III. Kỹ thuật trồng cây

IV. Một số sai sót thường gặp trong công tác trồng cây xanh

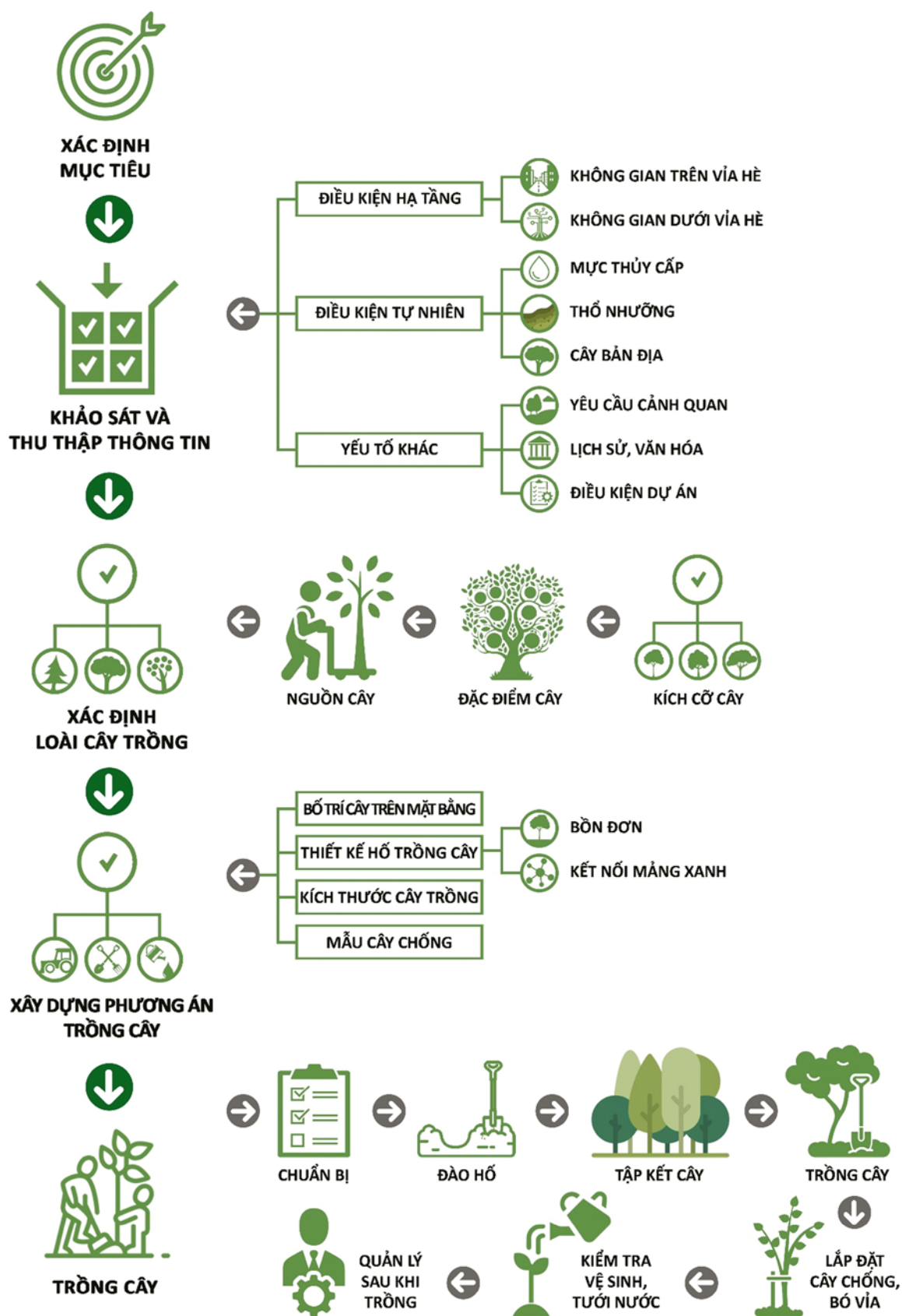
C. ĐẶC ĐIỂM MỘT SỐ LOÀI CÂY TRONG ĐÔ THỊ ... 36

D. PHỤ LỤC 82

E. TÀI LIỆU THAM KHẢO 94

CÁC BƯỚC CƠ BẢN LỰA CHỌN VÀ TRỒNG CÂY XANH

PHẦN A: XÂY DỰNG PHƯƠNG ÁN TRỒNG CÂY

I. XÁC ĐỊNH MỤC TIÊU:

- Việc xác định rõ, đầy đủ các mục tiêu của công tác trồng cây là cơ sở để xây dựng *tiêu chí chọn loài và phương án trồng cây*.
- Thông thường, mục tiêu của việc trồng cây xanh bao gồm:
 - Đảm bảo an toàn (trồng đúng kích cỡ cây với không gian vỉa hè);
 - Thích ứng với điều kiện khu vực (hạ tầng, dân cư, thổ nhưỡng);
 - Tạo mỹ quan (lựa chọn cây có hoa, dáng cây, tán lá đẹp);
 - Bảo tồn, phục hồi cá thể, quần thể, địa danh địa phương;
 - Tạo bóng mát (cây phát triển nhanh, tán rộng, độ che phủ cao);
 - Sưu tập (tạo sự đa dạng, phong phú về loài);
 - Sử dụng hiệu quả/tiết kiệm chi phí trồng và duy trì cây xanh.

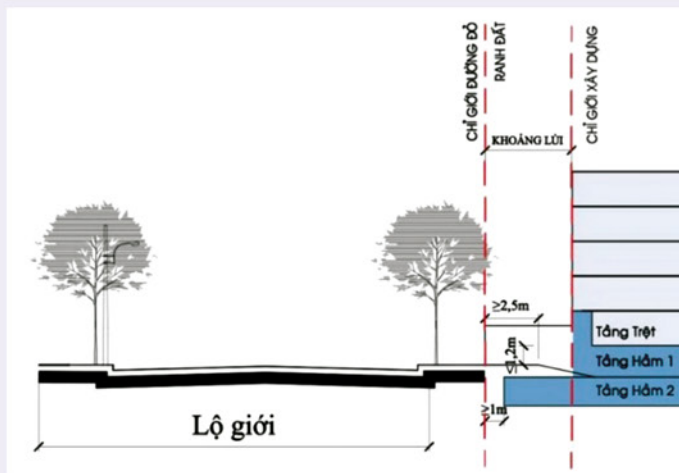
II. KHẢO SÁT & THU THẬP THÔNG TIN:

Bước khảo sát & thu thập thông tin về hiện trạng, điều kiện khu vực, vị trí trồng cây là cơ sở để xác định *đặc điểm, hình thái của loài cây*. Các nội dung chính cần khảo sát và thu thập thông tin như sau:

1. Điều kiện hạ tầng:

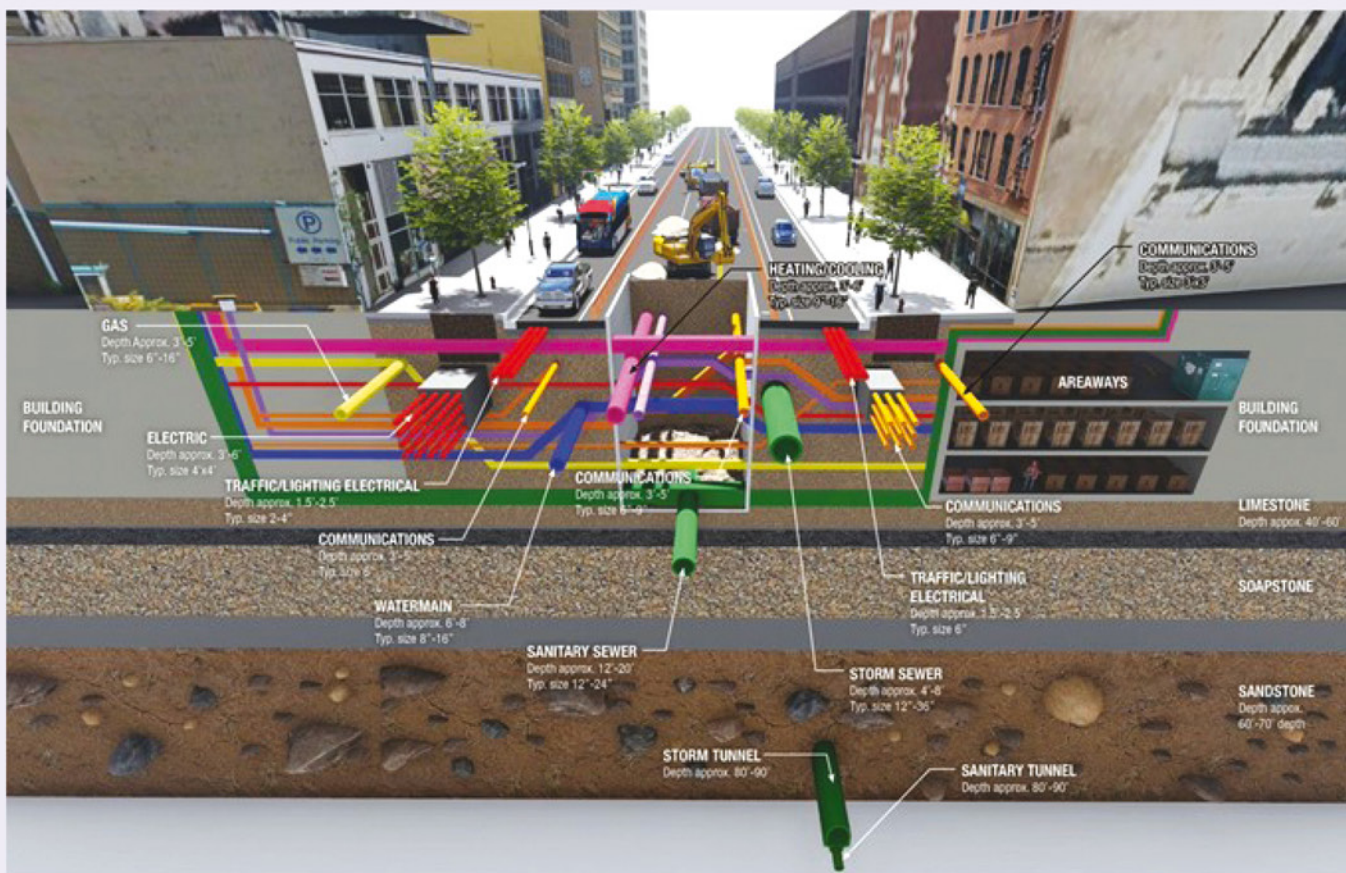
- Nhằm xác định *không gian trồng cây*. Căn cứ trên việc xác định, định hình khoảng không gian này, chúng ta sẽ có được *hình dung về kích cỡ, dạng tán cây* phù hợp.
- Khảo sát, thu thập đầy đủ thông tin về hệ thống kỹ thuật, công trình phía *trên* và *dưới* vỉa hè, xung quanh vị trí dự kiến trồng cây như: điện lực, cấp nước, viễn thông, thoát nước (vị trí đường ống, khoảng cách từ ống đến mặt vỉa hè và hố trồng cây); khoảng cách từ hố trồng cây đến trụ đèn chiếu sáng, hố ga, biển báo, trụ cứu hỏa, lối ra vào tòa nhà, phần kiến trúc nhô ra phía ngoài của các tòa nhà (ban công, mái che), khoảng lùi của công trình.

Lưu ý: trên địa bàn thành phố có những tuyến đường, khu vực có vỉa hè có chiều rộng trung bình (3-4m) hoặc nhỏ (dưới 3m). Tuy nhiên, có một số đoạn đi qua các công trình, tòa nhà có khoảng lùi đủ lớn, vì vậy nên lựa chọn các cây có kích thước lớn, tán rộng hơn các đoạn còn lại trên tuyến.

Hình 1: Vĩa hè có khoảng lùi nên khoảng cách từ vị trí trồng cây đến công trình rộng hơn, nên hoàn toàn có thể lựa chọn loài cây có kích thước hoặc tán rộng hơn các khu vực còn lại trên tuyến

Và ngược lại, có những khu vực vỉa hè có chiều rộng trung bình, vừa nhưng bị ảnh hưởng bởi công trình hạ tầng hoặc không gian chiếm dụng xung quanh nên khi trồng với kích cỡ tương ứng với quy mô vỉa hè, thì cây xanh không đảm bảo an toàn hoặc phải thường xuyên cắt tỉa, không giữ được dáng tự nhiên vốn có của loài cây, về sau sẽ phát sinh thêm chi phí duy trì, cải tạo, thay thế.

Hình 2: Điều kiện đô thị và hiện trạng hệ thống hạ tầng kỹ thuật phức tạp, nên khảo sát hoặc thu thập thông tin nhiều nhất có thể

2. Điều kiện tự nhiên:

- Mục đích của việc khảo sát, đánh giá, thu thập về điều kiện tự nhiên khu vực trồng cây để lựa chọn cây trồng *có đặc điểm về loài* phù hợp; như: thích nghi với điều kiện phèn, mặn, ngập nước, khô hạn, khu vực có gió lớn...
- Bước khảo sát, đánh giá, thu thập về điều kiện tự nhiên của khu vực dự kiến trồng cây bao gồm một số những nội dung chính như sau:
 - Xác định điều kiện thổ nhưỡng đặc biệt như đất phèn, mặn, chua để có giải pháp lựa chọn cây trồng, trồng cây hoặc xử lý đất cho phù hợp. Tuy nhiên, với mục tiêu là "trồng đúng cây cho đúng vị trí", nên chọn các cây phù hợp với điều kiện tự nhiên.
 - Mực nước ngầm: có thể thực hiện việc đào khảo sát 1 số vị trí ngẫu nhiên có chiều sâu tương đương hoặc sâu hơn kích thước hố trồng cây (khoảng 1,2 -1,5m), để khảo sát tình trạng đọng nước (đất nền quá chặt, không thoát được nước) hoặc nước ngầm (nền đất thấp) trong hố trồng cây. Trong trường hợp có đọng, ngập nước thì phải có ghi chú để có giải pháp xử lý phù hợp.
 - Sức Gió: chú ý các vị trí xung quanh các tòa nhà lớn để tạo hiệu ứng "gió nhà cao tầng". Ví dụ, một cơn gió với tốc độ tầm 40 km/h có thể bị khuếch đại lên đến mức 55 km/h ở phía dưới tòa nhà. Đối với các khu vực có gió lớn thì phải chọn các loài cây có đặc điểm phù hợp (cành nhánh dẻo dai, không quá cao, dạng tán thưa) hoặc biện pháp duy trì phù hợp (cắt khống chế chiều cao, tỉa thưa).
 - Khảo sát về các loài cây hiện hữu, cây bản địa đã và đang phát triển tốt tại khu vực (nếu có). Hoặc thu thập các thông tin về lịch sử, số liệu, kết quả công tác trồng cây trước đây. Lập các bảng biểu đánh giá nguyên nhân nếu trong trường hợp trồng với mục đích thay thế cây đã chết, chậm phát triển.

3. Các yếu tố khác:

- Yếu tố lịch sử, văn hóa, địa danh của tuyến đường, khu vực trồng cây.
- Yếu tố cảnh quan, mỹ quan: phù hợp theo tính chất công trình xung quanh, tuân thủ theo thiết kế đô thị, yêu cầu về tỷ lệ, kích thước ban đầu của cây, yêu cầu về dáng, màu sắc hoa của cây.
- Yếu tố về điều kiện của từng công trình tại thời điểm thực hiện: kinh phí, tiến độ thực hiện, nguồn cây đạt yêu cầu, ảnh hưởng của các dự án có liên quan, ý kiến của cộng đồng...

III. CÁC BƯỚC XÁC ĐỊNH, LỰA CHỌN LOÀI CÂY TRỒNG

XÁC ĐỊNH SỐ LƯỢNG
LOÀI CÂY TRỒNG

XÁC ĐỊNH KÍCH CỠ CÂY

DẠNG TÁN CÂY

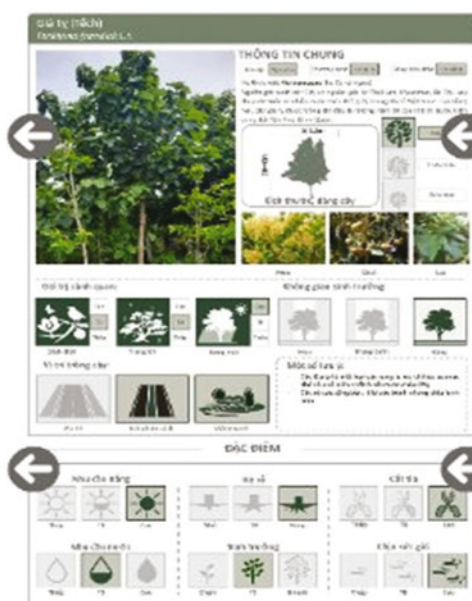
ĐẶC TÍNH PHÙ HỢP
ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN

ĐẶC TÍNH PHÙ HỢP
YÊU CẦU CẢNH QUAN

NGUỒN CÂY ĐẠT
YÊU CẦU

MỨC THỦY CẤP
THỔ NHƯỠNG
ĐIỀU KIỆN ĐẶC
THÙ KHU VỰC
TRỒNG CÂY

YÊU CẦU MỸ
QUAN
LỊCH SỬ, VĂN
HÓA
YÊU CẦU CỦA
DỰ ÁN

LOÀI CÂY
CHỌN TRỒNG